

נשים פורצות דרך נחמה פוחצ'בסקי • זלדה

Pioneering Women
Nehama Pohatchevsky • Zelda

שבט התשע"ו • 2/2016 • 990

דתיים וחילוניים, אנשים ממקומות שונים ומעולמות רוחניים מגוונים. מוצאה של זלדה ממשפחתם של אדמו"ר חב"ד. היא עלתה ארצה כבת יחידה עם הוריה וסבה ב-1925. חודשים ספורים אחר-כך נפטרו בירושלים סבה ואביה.

עם סיום לימודיה בירושלים (1932) עברה לתל-אביב ולמדה ציור אצל חיים גליקסברג, ובשנת 1935 חזרה לירושלים, שם גרה עד פטירתה. בשנת 1950 נישאה לחיים מישקובסקי, שנפטר ב-1970. אף שזלדה פרסמה מגיל צעיר רשימות ושירים בכתבי-עת (בעיקר "בדבר הפועל"), ספרה הראשון "פנאי" יצא לאור רק ב-1967, בהיותה כבר בת 63, וזכה מייד בשבחי הביקורת ובאהדת קהל קוראים רחב ומגוון.

זלדה נפטרה בירושלים אחרי מחלה קשה. שלושים שנה לאחר פטירתה הוציא ידידה לאור את הספר "ציפור אחוזת קסם", רשימות וציורים מעיזבונה, שעליו כתב הסופר והמבקר דרור בורשטיין: "דפים אלה ממקמים את זלדה כאחת הדמויות הרוחניות המשמעותיות ביותר בשירת שנות ה-60 וה-70 בישראל, ובעצם לא רק בתקופה זו" (הארץ, יולי 2014).

תיאור הבולים ומעטפות היום הראשון

נחמה פוחצ'בסקי

בול: תמונת הדיוקן - עיבוד על בסיס תצלום - באדיבות אורה עשהאל; תמונה של רח' הכרמל בראשון לציון מ-1912, תצלום: ליאון קאהן / מוזיאון ראשון לציון.

שובל: ציטוט מתוך מכתב של נחמה פוחצ'בסקי - מתוך אוסף מיכל ונחמה פוחצ'בסקי - מוזיאון ראשון לציון.

מעטפה: ציטוט מתוך "במדורן" - רומן ארץ ישראלי, 1920, יצא לאור בהוצאת "ספרי עתון 77", 2004.

זלדה

בול: תמונת הדיוקן - עיבוד על בסיס תצלום של ישראל סימיונסקי / ישראל סאן; תצלום של זלדה בצעירותה, 1932 מתוך תמונת מחזור של בית המדרש למורות "המזרחי" ירושלים.

שובל: שירה של זלדה "לכל איש יש שם" בכתב יד.

מעטפה: ציטוט משירה של זלדה "שלומי", מתוך: פנאי, הוצאת הקיבוץ המאוחד, 1967.

תודתנו לד"ר רבקה גולדברג.

ניצני שאיפתן של הנשים בארץ ישראל לשוויון מגדרי ניכרו כבר בתקופת העלייה הראשונה, כשחלקן בחרו לעסוק בענייני הציבור או במקצועות לא שגורתיים. אף-על-פי-כן, בדפי ההיסטוריה מקומן נפקד - הן פעלו בעולם רווי דעות קדומות ומפלה נשים; אך במאבקן למימוש עצמי ולשוויון הזדמנויות הן גם פילסו דרך ושימשו דוגמה והשראה לאחרות. מדינת ישראל אימצה את ערך השוויון כעקרון-על, וכבר בתחילת דרכה חוקקה כנסת ישראל את החוק לשיווי זכויות האישה, הקובע שוויון מלא בין האישה לבין הגבר.

שיתוף הנשים במוקדי ההשפעה עדיין לא מוצה, אך בזכותן של פורצות הדרך התחוללה מהפכה חברתית שקטה, שקידמה שוויון מגדרי ושינתה את פני החברה.

נחמה פוחצ'בסקי

התרכ"ט 1869, ברסט, רוסיה הלבנה

התרכ"ד 1934, ראשון לציון

הסופרת נחמה פוחצ'בסקי, הידועה בכינוי נפ"ש (ראשי התיבות של נחמה פיינשטיין), כתבה בנעוריה בחסיה רשימות בעברית והתכתבה עם המשורר והמשכיל יהודה-לייב גורדון (ויל"ג). היא שאפה לעלות לארץ ישראל, ומכאן הקשר שנוצר בינה לבין "איש האילן" מיכל פוחצ'בסקי, שהביא אותה לראשון לציון כרעייתו (1889).

הכתיבה הייתה בדומה. כתביה עוסקים בחיי החלוצים ובבניין הבית הלאומי בארץ ישראל, כאשר במוקד כתיבתה ייסורי האישה החדשה ביישוב המתחדש במולדת הישנה, ומעמדה במשפחה ובחברה. לכן היא מוכרת כסופרת העבריה הארץ-ישראלית הראשונה.

קשיי החיים במושבה בעת העלייה הראשונה חייבו אותה לעבודה קשה בגידול ילדיה, במשק ובקהילה. היא שכלה את שני בניה הראשונים בינקותם, והצליחה לגדל את בנה ובתה עשהאל ואפרת. נפ"ש הייתה פורצת-דרך והקדימה את זמנה. בצד עבודתה כאיכרה וסופרת הייתה אשת ציבור פעילה, שלחמה למען העבודה העברית, הנחלת הלשון העברית, שוויון זכויות וזכות בחירה לנשים. היא ייסדה את "האגודה לביקור חולים" ופעלה בה, שפטה כמגשרת בבית-משפט השלום בראשון לציון, פעלה בקליטת העולים מתימן, והייתה חברה בוועד המושבה בוועד הלאומי. היא פרסמה רשימות וסיפורים. קבצי סיפוריה "ביהודה החדשה" (1911) ו"בכפר ובעבודה" (1930) ראו אור בחייה, והרומן "במדורן" (2004) ראה אור רק שבעים שנה לאחר פטירתה.

ד"ר אורה עשהאל זילברשטיין

זלדה

התרכ"ד 1914, אוקראינה

התשמ"ד 1984, ירושלים

זלדה שניאורסון-מישקובסקי היא מן החשובות והאהובות במשוררות העבריות בדורנו. ספר שירה, הכולל את כל ששת קבצי השירים שיצאו לאור בחייה, נדפס עד היום בעשרות אלפי עותקים, ושירה נקראים ואהובים על-ידי קהל קוראים רחב ביותר: צעירים וקשישים,

עיצוב בולים, מעטפות וחותמת:

אסנת אשל

Stamps, FDCs & Cancellation Design:

Osnat Eshel

Pioneering Women - Nehama Pohatchevsky, Zelda

Early signs of women's aspirations for gender equality in Eretz Israel were apparent as far back as the First Aliyah, as some women chose to take part in public affairs or non-conventional professions. Although the pages of history have not granted them their proper place – they operated in a world of preconceptions and discrimination against women, their fight for self-realization and equal opportunity cleared a path and inspired others.

The State of Israel embraced equality as a core principle early on, and just three years after the establishment of the State the Knesset passed the Women's Equal Rights Law of 1951, guaranteeing equal treatment of women and men.

Women have yet to be fully included in society's most influential bodies, but the efforts of these pioneering women set a quiet social revolution in motion, furthering gender equality and changing our society.

Nehama Pohatchevsky

1869, Brest, White Russia – 1934, Rishon LeZion, Israel
Author Nehama Pohatchevsky, known as Nefesh ("soul" in Hebrew, based on her maiden name, Nehama Feinstein) wrote articles in Hebrew as a youth in Russia and corresponded with poet and scholar Yehuda Leib Gordon (Yalag, Y.L.G.). Her desire to immigrate to Eretz Israel was realized in 1889, following her marriage to Michel Pohatchevsky of Rishon LeZion.

Writing was in her blood. Nehama Pohatchevsky wrote about the lives of the pioneers and about building the national Jewish homeland in Eretz Israel, focusing on the struggles of the "new woman" in the newly developing Jewish community in the ancient homeland and her position in the family and in society. Thus she is known as the first female Hebrew author of Eretz Israel.

Life in the agricultural community was difficult during the First Aliyah and she worked hard raising her children, on the family farm and in the community. Although her two eldest sons passed away in infancy, she raised her son and daughter Asahel and Efrat. Nefesh was a pioneer and a woman ahead of her time. While working as a farmer and an author, she was also a public activist who fought for Hebrew labor and for instilling the Hebrew language, and also promoted equal rights and voting rights for women. She founded and was active in the Bikur Cholim Association, served as a mediator in the Rishon LeZion Magistrates Court, assisted new immigrants from Yemen and was a member of the Moshava Committee and the National Committee. She published articles and stories. Her collections of stories BeYehuda HaHadasha (In the New Yehuda) (1911) and BaKfar UbaAvoda (In the Village and at Work) (1930) were published in her lifetime, while her novel BaMidron (On the Decline) was published 70 years after her death, in 2004.

Dr. Ora Asahel Silverstein

Zelda

1914, Ukraine – 1984, Jerusalem

Zelda Schneerson-Mishkovsky is one of the most significant and beloved Hebrew poets of our generation. Tens of thousands of copies of her collected poems from the six books published in her lifetime have been printed to date. Her poems are read and adored by an extremely broad audience: young and old, religious and secular, people from different places and from varying spiritual worlds.

חומת אירוע להופעת הבול SPECIAL CANCELLATION

Zelda was a direct descendant of the Lubavitcher Rebbes. She immigrated to Israel as an only child with her parents and grandfather in 1925. Several months later, her grandfather and father both passed away in Jerusalem. Although Zelda published poems and articles in newspapers and magazines over the years, her first collection of poems P'nai (Leisure) did not appear until 1967, when she was 53 years old. The book achieved immediate success among critics as well as a broad section of the reading public.

Thirty years after Zelda's death in Jerusalem, her friends published a book of her unpublished writings and drawings, Tzipor Ahuzat Kesem (An Enchanted Bird). As writer and critic Dror Burstein remarked in his review of the book (Haaretz, July 2014): "These pages confirm Zelda's place as one of the most important spiritual figures in Israeli poetry of the 1960's and 1970's and far beyond."

Description of the Stamps and First Day Covers

Nehama Pohatchevsky

Stamp: portrait adapted from a photo, courtesy of Ora Asahel; photo of Hacarmel St. in Rishon LeZion, 1912, photo by Leon Kahan / Rishon LeZion Museum

Tab: quote from a letter written by Nehama Pohatchevsky, from the Michel and Nehama Pohatchevsky Collection, Rishon LeZion Museum.

First Day Cover: Quote from "On the Decline", 1920. Published by Sifrei Iton 77, 2004.

Zelda

Stamp: portrait adapted from a photo by Yisrael Simionski / Israel Sun; photo of the young Zelda, 1932, from a class photo - Mizrahi Teachers College for Women.

Tab: Zelda's poem "Everyone has a Name" in her own handwriting.

First Day Cover: quote from Zelda's poem "Shlomi", from the collection P'nai, Hakibbutz Hameuhad Publishing House, 1967.

With thanks to Dr. Rivka Goldberg.

השירות הבולאי - טל: 076-8873933

שדרת ירושלים 12, תל-אביב יפו 6108101

The Israel Philatelic Service - Tel: 972-76-8873933

12 Sderot Yerushalayim, Tel-Aviv-Yafo 6108101

www.israelpost.co.il * e-mail: philserv@postil.com

הנפקה:	פברואר 2016 February	Issue:
מידת הבולים (מ"מ):	40 ר / 30 ג H	Stamps Size (mm):
לוח:	1006 / 1005	Plate:
בולים בגיליון:	15	Stamps per Sheet:
שבילים בגיליון:	5	Tabs per Sheet:
שיטת הדפסה:	אופסט Offset	Method of printing:
סימון אבטחה:	מיקרוטקסט Microtext	Security mark:
דפוס:	Joh. Enschede, The Netherlands	Printer: